

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВОЛИНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Наталія Куцобіна,
Сніжана Пахарчук

МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В ПЕДІАТРІЇ

Навчальний посібник

Луцьк 2022

Рекомендовано до друку науково-методичною комісією Комунального закладу вищої освіти «Волинський медичний інститут» Волинської обласної ради (протокол № 6 від 04.01.2022 р.)

Рецензенти:

Валецький Ю. М. – д-р мед. н., проф., завідувач кафедри медсестринства Комунального закладу вищої освіти «Волинський медичний інститут» Волинської обласної ради;

Коновал О. М. – к. мед. н., завідувач терапевтичного відділення КП «Волинський госпіталь ветеранів війни»

Куцобіна Н. Є., Пахарчук С. М.

Медична термінологія в педіатрії : навч. посіб. / КЗВО «Волинський медичний інститут». Луцьк, 2022. 62 с.

Навчальний посібник «Медична термінологія в педіатрії» охоплює широкий спектр термінів, що відповідають програмі навчальної дисципліни «Педіатрія» для спеціальності 223 Медсестринство. Терміни розподілені по розділах відповідно до програми.

Рекомендовано здобувачам вищої та фахової передвищої освіти за спеціальністю 223 Медсестринство.

Навчальне видання

**Куцобіна Наталія Євгенівна,
Пахарчук Сніжана Миколаївна**

МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В ПЕДІАТРІЇ

Навчальний посібник

Редактор та коректор *С. М. Пахарчук*
Технічний редактор *Я. А. Покинсьборода*

Редакція, видавець і виготовлювач –
КЗВО «Волинський медичний інститут»
(м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 2, тел. (0332) 72-36-55).

ЗМІСТ

1.	Захворювання новонароджених дітей	3
2.	Захворювання дітей раннього віку	8
3.	Захворювання органів травлення	16
4.	Захворювання органів дихання	21
5.	Захворювання серцево-судинної системи	26
6.	Захворювання системи крові	29
7.	Захворювання нирок та сечовивідних шляхів	33
8.	Захворювання ендокринної системи	37
9.	Інфекційні хвороби	40
10.	Невідкладні стани	46
11.	Алфавітний вказівник	49
12.	Використані джерела	62

Захворювання новонароджених дітей

Аненцефалія – аномалія розвитку: повна або майже повна відсутність головного мозку.

Аномалія – відхилення від норми, властивої даному біологічному виду; до аномалій належать вади розвитку та вродливості.

Антенатальний період – період розвитку організму з моменту імплантації заплідненої яйцеклітини до початку пологів.

Антитіла – глобуліни, які утворюються плазматичними клітинами лімфоїдної тканини після введення в організм аглютиногена. Антитіла є специфічними, тобто вступають в реакцію тільки з аглютиногенами, який викликав їх синтез.

Гемоліз – процес руйнування еритроцитів.

Гемолітичний – здатний викликати гемоліз еритроцитів або зумовлений ним.

Гній – мутний ексудат жовто-зеленого кольору, до складу якого входять лейкоцити, що розпалися, загиблі клітини запаленої тканини й нерідко патогенні мікроорганізми.

Дефект – недолік, вада.

Ембріогенез – розвиток зародка, внутрішньоутробний розвиток плода протягом перших восьми тижнів, під час якого відбувається закладка органів і систем.

Ембріопатія — загальна назва аномалій розвитку, які виникають у період ембріонального розвитку.

Епітелізація — утворення епітелію на місці пошкодження шкіри або слизової оболонки, що веде до виповнення дефекту.

Еритема — обмежена гіперемія (почервоніння) шкіри.

Еритро-(еритро-) — складова частина складних слів, що означає 1. «червоний», «почервоніння»; 2. «відносно еритроцитів».

Ескулап — міфічний бог медицини.

Запалення — захисна реакція цілісного організму у відповідь на дію хвороботворного чинника, що характеризується на місці пошкодженої тканини або органа змінами кровообігу, підвищенням судинної проникності в поєднанні з дистрофією тканин та проліферацією клітин.

Інтра — префікс, що означає «знаходження всередині, в межах чого-небудь», «дію, яка спрямована всередину».

Інтранатальний період — період, який триває від моменту регулярних переймів до моменту народження дитини.

Кров резус-негативна — кров, еритроцити якої не містять резус-фактор.

Кров резус-позитивна — кров, еритроцити якої містять резус-фактор.

Кровотворення – процес утворення, розвитку і дозрівання клітин крові.

Кувез – спеціальний пристрій для виходжування недоношених дітей або хворих новонароджених.

Лабільність – функціональна рухливість фізіологічних процесів, (настрою, судинного тону, пульсу, тиску та ін.).

Лактація – процес утворення та виділення молока молочною залозою.

Лакто- – складова частина складних слів, що означає «відносно молока».

Лейкоцитоз – підвищений вміст лейкоцитів у периферичній крові.

Метеоризм – здуття живота внаслідок накопичення газів у кишечнику.

Нео- – складова частина складних слів, що означає «новий», «молодий», «заново створений», «створений замість чого-небудь».

Неонатологія – розділ педіатрії, присвячений особливостям фізіології та захворюванням новонароджених.

Омфаліт – запалення шкіри і підшкірної клітковини в ділянці пупка.

Патронаж – організоване спостереження в домашніх умовах.

Пери- – префікс, що означає, «розміщений навколо, біля, при чому-небудь».

Перинатальний період – період з 22-го повного тижня внутрішньоутробного життя плоду до 7-ї доби життя новонародженого.

Піємія – форма сепсису, при якій мікроорганізми переносяться з током крові у різні органи і тканини, де утворюються множинні абсцеси.

Піо- – складова частина складних слів, що означає: «який містить гній», «гнійний».

Піогенез – утворення гною.

Піодермія – гнійне запалення шкіри.

Пітниця – захворювання шкіри, обумовлене затримкою поту у вивідних протоках потових залоз, що виникає при інтенсивному виснажливому потовиділенні.

Пост- – префікс, що означає «розташування позаду, за чим-небудь».

Постнатальний період – період з моменту народження дитини і до смерті.

Пре- – префікс, що означає «той, що знаходиться попереду», «попередній».

Пренатальний розвиток – розвиток зародка (плода) людини з моменту запліднення й до народження.

Пухирчатка – захворювання шкіри, що характеризується висипами у вигляді пухирців на зовні незмінній шкірі.

Регенерація – відновлення структурних елементів тканини замість пошкоджених або загиблих.

Сенсибілізація – підвищення чутливості організму до дії будь-якого чинника навколишнього середовища.

Сепсис – патологічний стан, зумовлений безперервним або періодичним надходженням у кров мікроорганізмів із осередка гнійного запалення.

Септикопіємія – форма сепсису, при якій відбувається утворення метастатичних гнійних вогнищу різних тканинах і органах.

Септицемія – форма сепсису, при якій не утворюються метастатичні осередки гнійного запалення.

Транзиторийний – такий, що проходить.

Фертильний – здатний до народження дітей.

Фетотоксичний – токсичний для плоду.

Фізіо- – частина складних слів, що означає «відносно природи, природних властивостей».

Флегмона – гостре, чітко невідмежоване гнійне запалення клітковини.

Захворювання дітей раннього віку

Авітаміноз – різновид вітамінної недостатності, що характеризується значною чи повною відсутністю вітаміну, внаслідок чого в організмі розвивається захворювання (напр., при відсутності вітаміну С розвивається цинга: В₁ – хвороба «бері-бері» та ін.).

Адинамія – наростаюча внаслідок різноманітних причин надмірна слабкість або втрата сил (виснаження хворобою, фізичне перенапруження).

Адсорбуючі засоби – лікарські засоби, які здатні поглинати різні речовини (напр. активоване вугілля).

Акселерація – прискорення росту і розвитку дітей і підлітків, а також рання статева зрілість.

Алерген – речовина, яка може спричинити патологічну імунну реакцію – алергію.

Алергічна діагностична проба – метод діагностики захворювань, заснований на виявленні локальної та загальної алергічної реакції організму при введенні специфічного алергена.

Алергія – підвищена чутливість організму до повторного впливу алергену.

Аліментарний – пов'язаний з харчуванням, їжею.

Алкалоз – порушення кислотно-лужної рівноваги в бік абсолютного або відносного збільшення кількості основ і зниження концентрації водневих іонів в крові, тканинній рідині.

Анамнез – опитування хворого або його близьких з метою одержання відомостей про початок

і розвиток хвороби, можливі причини виникнення та ін. для встановлення правильного діагнозу.

Апатія – бездіяльність і байдужість до себе, оточуючого середовища, відсутність бажань, спонукань.

Апноє – тимчасова зупинка дихання.

Атонія – розслаблення, в'ялість, недостатність тонуусу тканин і органів.

Атрофія – зменшення маси та обсягу органу або тканини, внаслідок чого відбувається ослаблення або втрата їх функцій.

Ацидоз – форма порушення кислотно-лужної рівноваги: надмірний вміст кислот у крові і тканинах.

Білірубін – пігмент жовчі, який є продуктом розпаду гемоглобіну, міоглобіну і цитохромів.

Білірубінемія – підвищена концентрація білірубину в крові.

Васкуляризація – забезпечення кровоносними судинами та кров'ю органів та частин тіла.

Вісцеральний – стосовний внутрішніх органів.

Гіпо- (gip-) – префікс, що означає 1. «під», «нижче», «знизу»; 2. «зниження», «слабко виражений».

Гіповітаміноз – хворобливий стан, який виникає внаслідок недостатньої кількості вітамінів в організмі.

Гіповолемія – зменшення об'єму циркулюючої крові.

Гіпотонія – зниження тонуусу м'язів (син.: гіпотонус).

Гіпотрофія – хронічний розлад живлення у дітей, який характеризується розвитком виснаження, втратою ваги.

Гіпокальціємія – зниження концентрації кальцію в крові.

Гіпер– префікс, що означає 1. «над», «поверх», «зверху». 2. «надмірне збільшення чого-небудь».

Гіпертрофія – збільшення органа або його частини внаслідок збільшення об'єму й (або) кількості клітин.

Гіпервітаміноз – загальна назва патологічних станів, які розвиваються при надмірному надходженні в організм вітамінів.

Гіпоксія– стан, який виникає при зниженні вмісту кисню в тканинах.

Гіперкапія – збільшення кількості вуглекислого газу в артеріальній крові.

Гіперемія– збільшене кровонаповнення будь-якої ділянки перефіричної судинної системи.

Гуморальна регуляція – регуляція процесів життєдіяльності організму біологічно активними речовинами, які циркулюють в рідких середовищах (напр. гормонами).

Гуморальний – стосовний рідких внутрішніх середовищ організму (крові, лімфи, тканинної рідини).

Дерматит – захворювання шкіри запального характеру, що виникає під впливом факторів зовнішнього середовища.

Десенсибілізація – зниження чутливості організму до алергену.

Диз- (дис-) – префікс, що означає 1. «відхилення від норми», «розлад функції».

Дисбактеріоз – зміна складу нормальної мікрофлори в організм людини.

Дискінезія– функціональний розлад.

Диспепсичні явища – загальна назва симптомів розладу травлення (печія, відрижка, нудота, проноста ін.)

Дисфункція– розлад функції органів або тканин.

Діатез – схильність організму до деяких захворювань.

Діатез ексудативно-катаральний – схильність до затяжних запальних процесів і до розвитку алергічних реакцій.

Екзема – рецидивуюче запальне захворювання шкіринейро-алергічного характеру.

Екс- – префікс, що означає «видалення, вилучення будь-чого», «звільнення від будь-чого».

Ексикоз – розлад харчування дітей раннього віку з явищами зневоднення тканин (виділення води перевищує її надходження до організму).

Ембол– циркулюючий у крові субстрат, здатний викликати закупорку судин (в нормі у крові не спостерігається).

Емболія – закриття кровоносної судини емболом.

Живлення – процес надходження, подрібнення, травлення, всмоктування та засвоєння в організмі речовин, необхідні для покриття його енергетичних витрат, побудови і оновлення тканин.

Жовтяниця – забарвлення в жовтий колір шкіри, слизових оболонок, склер внаслідок відкладання в них жовчних пігментів.

Інтотоксикація – патологічний стан, викликаний дією на організм токсичних речовин.

Інтра— префікс, що означає «знаходження всередині, в межах чого-небудь», «дію, яка спрямована всередину».

Інтранатальний період – період, який триває від моменту регулярних переймів до моменту народження дитини.

Кіфоз – викривлення хребта опуклістю назад з утворенням горба.

Клонус – серія швидких скорочень м'язів у відповідь на їх розтягування (клонічні судоми), спостерігаються при ураженні пірамідних шляхів.

Козелок – виступ на вушній раковині, розміщений попереду від отвору зовнішнього слухового проходу.

Краніо- – складова частина складних слів, що означає «стосовно черепа».

Краніотабес – розм'якшення і потоншення плоских кісток черепа; симптом рахіту при гострому перебігу.

Латентний процес – прихований патологічний процес.

Лімфоїдне кільце – сукупність мигдаликів, розміщених навколо входу до глотки із порожнини рота та носа.

Лордоз – викривлення хребта донеду.

Маніфестний – явний, очевидний.

Мастит – захворювання молочної залози запального характеру.

Мацерація – розм'якшування та розпушування тканин при тривалому впливі на них води.

Метеоризм – здуття живота внаслідок накопичення газів у кишечнику.

Мієлінова оболонка – оболонка, що оточує відростки нервових клітин.

Ністагм – мимовільні тремтячі рухи очного яблука.

Норма- (нормо-) – складова частина складних слів, що означає «стосовний норми».

Оральний – «стосовний рота», розміщений у порожнині рота.

Остео- – складова частина складних слів, що означає «стосовний кістки, кісткової тканини».

Остеомаляція – розм'якшення кісток з розвитком деформації скелета внаслідок декальцинації кісткової тканини при порушенні обміну речовин.

Пре- – префікс, що означає «той, що знаходиться попереду», «попередній».

Преморбідний стан – стан організму на межі хвороби і здоров'я, який може перейти у клінічну форму хвороби, або скінчитися нормалізацією функцій організму.

Профілактика – сукупність заходів, спрямованих на попередження захворювань та патологічних станів.

Ре- – префікс, що означає «повторне, відновлюване», «відтворювана дія», «дія протилежна тій, що виражена основною частиною слова».

Регідратація – відновлення водно-мінерального балансу.

Резус-фактор – аглютиногени, що містяться в еритроцитах людини.

Реконвалесценція – видужання.

Себорея – патологічна зміна шкіри, обумовлена дисфункцією сальних залоз.

Семіотика – в медицині: вчення про ознаки (симптоми) хвороб і патологічних станів.

Сенсибілізація – підвищення чутливості організму до дії на нього чужорідних речовин (алергену).

Синдром – сукупність симптомів, поєднаних єдиним патогенезом.

Скринінг – в медицині: масове обстеження населення з метою виявлення особин з певною хворобою.

Спазм – тривале мимовільне скорочення смугастих або гладких м'язів.

Спазмофілія – схильність до спазмів, судом, що спостерігається у дітей при гіпокальціємії і алкалозі.

Струп – кірка, що вкриває поверхню або краї рани, що загоюється.

Судоми – раптове мимовільне скорочення м'язів.

Тетанія – патологічний стан у виглядів приступів тонічних судом.

Толерантність (син.: переносимість) – здатність організму переносити вплив певної лікарської або іншої речовини, їжі або отрути без розвитку відповідного токсичного ефекту.

Тонус м'язів – тривалий стан напруження м'язів.

Тремор – тремтіння, що виникає мимовільно.

Ювенільний – стосовно дитячого, юнацького віку; який не досягнув статевої зрілості.

Захворювання органів травлення

Аліментарний – пов'язаний з харчуванням, живленням.

Анорексія – відсутність апетиту.

Аскаридоз – захворювання, викликане паразитуванням в організмі круглих червів – аскариди.

Ахілія шлунка – відсутність вільної соляної кислоти і ферментів у шлунковому соці.

Ахолія – відсутність надходження жовчі до кишківника.

Бактеріологічне дослідження – дослідження матеріалу з метою виявлення патогенних бактерій; включає бактеріоскопію, виділення чистої культури бактерій, визначення їх біохімічних та імунологічних властивостей.

Виразка – 1. Місцева відсутність тканини на поверхні шкіри або слизової оболонки, порушення їх основного шару. 2. Рана, яка повільно загаюється і зазвичай інфікована гноєтворними мікроорганізмами.

Відрижка – раптове виділення зі шлунка (стравоходу) у порожнину рота газів або невеликої кількості шлункового вмісту.

Гастр- (гастро-) – складова частина складних слів, що означає «стосовний шлунка».

Гастрит – запалення слизової оболонки шлунка.

Гастродуоденіт – запалення слизової оболонки вихідної частини шлунка і дванадцятипалої кишки.

Гастроентерит – запалення слизової оболонки шлунка та тонкої кишки.

Гепат- (*гепато-*) – складова частина складних слів, що означає «стосовний печінки».

Гепатит – запалення печінки; загальна назва запальних захворювань печінки.

Гепатолієнальний – печінково-селезінковий, стосовний печінки і селезінки.

Гепатомегалія – значне збільшення печінки.

Дегельмінтизація – комплекс лікарсько-профілактичних заходів, спрямованих на звільнення людей або тварин від гельмінтів.

Диспепсичні явища – загальна назва симптомів розладу травлення (печія, відрижка, нудота, пронос та ін.).

Диспепсія – функціональний розлад травлення.

Енд- (*ендо-*) – складова частина складних слів, що означає «всередині», «внутрішній».

Ентер- (*ентро-*) – складова частина складних слів, що означає «стосовний кишок, кишечника, нутрощів».

Ентерит – запалення слизової оболонки тонкої кишки.

Ентеробіоз – гельмінтоз, збудником якого є гострик; проявляється свербінням у перианальній ділянці, диспепсичними явищами.

Жовч – секрет, який виробляється клітинами печінки (гепатоцитами). До складу жовчі входять кінцеві продукти обміну гемоглобіну – білірубін, жовчні кислоти та біологічно активні речовини (вітаміни, гормони); відіграє важливу роль в перетравлюванні і всмоктуванні ліпідів у кишках.

Запалення – захисна реакція цілісного організму у відповідь на дію хвороботворного подразника, що проявляється на місці пошкодженої тканини або органа зміною кровообігу, підвищенням судинної проникливості в поєднанні з дистрофією тканин та проліферацією клітин.

Кал – (син.: фекалії, випорожнення) – вміст нижнього відділу товстої кишки, який виділяється при дефекації.

Катаральний – стосовний катарального запалення.

Копрограма – комплексне дослідження калу, що аналізує його фізико-хімічні властивості.

Копрологічне дослідження – лабораторне (макро- і мікроскопічне, хімічне, бактеріологічне) дослідження калу з діагностичною метою.

Метеоризм – здуття живота внаслідок накопичення газів у кишечнику.

Міграція – 1. Переміщення в тканинах клітин, що рухаються. 2. Переміщення тварин-паразитів із одних частин організму в інші.

Перистальтика – хвилеподібні скорочення порожнистого органу (стравоходу, шлунка, кишечника та ін.), за допомогою яких переміщується вміст від проксимального до дистального кінця.

Печія – відчуття печіння за грудниною внаслідок закидання шлункового вмісту у стравохід.

Ректальний зіскоб – метод взяття матеріалу для дослідження на яйця гельмінтів, який полягає у зіскоблюванні слизу із поверхні слизової оболонки прямої кишки.

Ремісія – етап перебігу хвороби, для якого характерне тимчасове ослаблення або зниження її проявів.

Стерко- – складова частина складних слів, що означає «стосовний калу».

Стеркобілін – основний пігмент калу, що є продуктом окислення стеркобіліногену під дією кисню повітря.

Токсикоз – патологічний стан, викликаний тривалим отруєнням або токсемією іншого походження (Т. інфекційний, харчовий, травматичний та ін.).

Травлення – сукупність процесів, які забезпечують механічне подрібнення і хімічний

розклад поживних речовин на компоненти, здатні всмоктуватися і брати участь в обміні речовин.

Трихоцефальоз – гельмінтоз із групи кишкових нематодозів, викликаний волосоголовцем; проявляється болем у животі, розвитком диспепсичних явищ, колітом; людина заражається при вживанні овочів, фруктів, ягід, забруднених яйцями волосоголовця.

Холангіо- – складова частина складних слів, що означає «стосовний жовчних протоків».

Холангіт – запалення жовчних протоків.

Холестаз – порушення просування жовчі у вигляді застою в жовчних протоках.

Захворювання органів дихання

Акроціаноз – синюшне (синє) забарвлення кінцевих (дистальних) частин тіла (кисті рук, стопи) внаслідок венозного застою.

Альвеола легень – мішковидне утворення на стінці дихальної бронхіоли, яке вистелене зсередини одношаровим плоским епітелієм. В альвеолі легень відбувається газообмін між кров'ю легеневих капілярів і повітрям порожнини легеневої альвеоли.

Ангіна – запалення лімфоїдної тканини глотки, частіше піднебінних мигдаликів, викликане патогенними мікроорганізмами.

Ателектаз – спадання легенів або їх частини внаслідок відсутності повітря в альвеолах.

Біфуркація – поділ трубчастого органа на дві вилчасті гілки (біфуркація трахеї, біфуркація аорти).

Бронхіальна астма – алергічна хвороба, що характеризується повторними приступами ядухи внаслідок порушення прохідності бронхів.

Бронхіоли – розгалуження дрібних бронхів, які не містять в своїх стінках хрящів та залоз.

Бронхолітики – речовина, що викликає розслаблення м'язів бронхів.

Бульозний – пухирчастий; % той що складається з пухирів; покритий пухирями.

Вдих – надходження повітря до легень внаслідок збільшення об'єму грудної порожнини.

Видих – виведення повітря з легень у процесі дихання.

Відхаркувальні засоби – лікарські засоби, які забезпечують виділення мокротиння внаслідок його розрідження і підвищення активності миготливого епітелію.

Гемоторакс – скупчення крові в плевральній порожнині.

Гіпоксія (син.: киснева недостатність) – стан, який виникає при зниженому вмісті кисню в тканинах.

Деструкція – руйнування тканини, клітин або субклітинних структур.

Експіраторний – «стосовно видиху».

Експірація – фізіологічний процес, що характеризується зменшенням об'єму грудної клітки і легень, а також видиханням повітря із легень в атмосферу.

Євстахієва труба – канал, який з'єднує глотку і середнє вухо.

Задишка – порушення частоти, ритму, глибини дихання, які супроводжуються суб'єктивним відчуттям нестачі повітря або утрудненням дихання.

Інгаляція – шлях введення в організм лікарських засобів (летючих рідин або газів) через верхні дихальні шляхи з потоком повітря, що вдихається.

Інспіраторний – стосовно вдихання.

Інспірація – фізіологічний процес, що характеризується збільшенням об'єму грудної порожнини та легенів і вдиханням атмосферного повітря у легені.

Катар – застарілий термін, що означає катаральне запалення слизової оболонки будь-якого органа.

Катаральний – стосовний катарального запалення.

Кашель – довільний або не довільний форсований звучний видих.

Компрес – лікувальна багатошарова пов'язка з марлі або іншої тканини в поєднанні з ватою, папером або водонепроникною плівкою. Компреси бувають вологі, масляні, напівспиртові.

Крепітація – відчуття скрипіння або потріскування, що виникає при аускультатії в результаті злипання і розлипання альвеол при диханні (звук, що нагадує тертя волосся).

Круп – запалення слизової оболонки гортані, що супроводжується хрипом, гавкаючим кашлем та важким диханням.

Ларинг- (Ларинго-) – складова частина складних слів, що означає «стосовний гортані».

Ларингоспазм – судомний спазм м'язів гортані, що викликає повне закриття голосової щілини.

Ліричний – стосовний лізису, здатний розчиняти.

Назальний – стосовний носа або носової порожнини.

Назо – складова частина складних слів, що означає «стосовний носа або його порожнини», «носовий».

Назофарингіт – запалення слизової оболонки носоглотки.

Нежить (риніт) – запалення слизової оболонки порожнини носа.

Некроз – змертвіння будь-якої частини організму (клітини, тканини або органа).

Обструкція – закриття, перешкода.

Ортонное – вищий ступінь задишки з вимушеним сидячим положенням хворого.

От-(ото-) – складова частина складних слів, що означає «стосовний вуха, органа слуху».

Отит – запалення вуха.

Парацентез – прокол, розріз барабанної перетинки з метою забезпечення відтоку гною.

Патогмонічний симптом – ознака (симптом), властива тільки для даної хвороби.

Піогенез – утворення гною.

Піоторакс – скупчення гною у плевральній порожнині.

Пневмоторакс – наявність газу або повітря у плевральній порожнині.

Спазм – тривале мимовільне скорочення смугастих або гладких м'язів.

Стеноз – звуження трубчастого органа або його зовнішнього отвору.

Стридор – свист, скрип, що виникає, головним чином, під час вдиху, обумовлений різким звуженням просвіту гортані, трахеї або бронхів.

Taxipное – патологічне почастішання дихання без його поглиблення.

Томо- – складова частина складних слів, що означає «стосовний шару, пласта».

Томографія – одержання рентгенівського зображення певного шару об'єкта.

Тонзил- (тонишило-) – складова частина складних слів, що означає «стосовний мигдаликів».

Тонзилектомія – хірургічна операція повного видалення піднебінних мигдаликів із сполучнотканинною капсулою.

Тонзиліт – запалення піднебінних мигдаликів.

Хрипи – дихальні шуми, які обумовлені звуженням дихальних шляхів, або наявністю в них патологічного вмісту.

Ціаноз – синюшний відтінок шкіри й слизових оболонок, обумовлений недостатній насиченням крові киснем.

Захворювання серцево-судинної системи

Біфуркація – поділ трубчастого органа на дві вилчасті гілки (біфуркація трахеї, біфуркація аорти).

Де- – префікс, що означає відсутність дії.

Дегідратація – зменшення вмісту води в організмі.

Декомпенсація – відсутність компенсаторного процесу.

Дефект – недолік, вада.

Ендокард – внутрішня оболонка серця, яка вистилає його порожнину і утворює створи клапанів.

Ендокардит – запалення ендокарда.

Задишка – порушення частоти, ритму, глибини дихання, які супроводжуються суб'єктивним відчуттям нестачі повітря або утрудненням дихання.

Карді- (кардіо-) – складова частина складних слів, що означає 1. «стосовний серця»; 2. «стосовний кардіального отвору».

Коарктація – природжене обмежене звуження кровоносної судини.

Коарктація аорти – звуження аорти на обмеженій ділянці.

Колапс – 1. Судинна недостатність (зниження судинного тону, об'єму циркулюючої крові, зниження артеріального та венозного тиску, що веде до гіпоксії головного мозку та пригнічення важливих

функцій організму), що розвивається гостро. 2. Спадання (напр., колапс легенів).

Компенсація – стан повної або часткової заміни функції пошкоджених систем, органів та тканин організму за рахунок компенсаторних процесів.

Міокард – серцевий м'яз (середній шар серцевої стінки).

Міокардит – запалення міокарду.

Непритомність – раптова короткочасна втрата свідомості внаслідок гострої гіпоксії головного мозку, яка супроводжується блідістю, значним послабленням дихання і кровообігу.

Панкардит – запалення всіх оболонок серця.

Перикард – (син., *серцева сорочка*) – оболонка, що оточує серце, аорту, легеневий стовбур, устя порожнистих і легеневих вен; складається із внутрішнього серозного і зовнішнього сполучнотканинного шарів.

Перикардит – запалення навколосерцевої сумки.

Поліартрит – множинне запалення суглобів.

Порок (вада) серця – природжена або набута аномалія будови клапанів серця, отворів та перегородок між камерами серця і (або) великих судин, що відходять від нього.

Ревмокардит – запалення всіх або окремих шарів стінки серця при ревматизмі.

Тахікардія – підвищена частота серцевих скорочень.

Фалло тетрада – вроджена вада серця: комбінація стенозу устя легеневого стовбура, дефекту міжшлуночкової перегородки, зміщення аорти праворуч, а також гіпертрофії правих відділів серця, яка розвивається вторинно.

Фалло триада – вроджена вада серця: комбінація стенозу легеневого стовбура з дефектом між передсерцевої перегородки і гіпертрофією правого шлуночка, що розвивається вторинно.

Хорея – застаріла загальна назва хореїчного гіперкінезу і хвороб, при яких спостерігаються судоми м'язів.

Ціаноз – синюшний відтінок шкіри й слизових оболонок, обумовлений недостатнім насиченням крові киснем.

Захворювання системи крові

Бластні клітини – зародкові (ембріональні), незрілі клітини.

Гем – небілкова частина молекули гемоглобіну: протопорфірин, зв'язаний з іоном двохвалентного заліза.

Гемартроз – крововилив у порожнину суглоба.

Гематобластоз – загальна назва пухлин, утворюються із найбільш незрілих клітин крові.

Гематома – скупчення крові в тканинах з утворенням в них порожнин, які містять рідку або зсілу кров.

Гематурія – наявність в сечі крові або еритроцитів.

Гемоглобін – білок еритроцитів, за допомогою якого відбувається транспорт кисню з легенів до тканин, а вуглекислого газу з тканин до легені.

Гемограма – сукупність результатів дослідження крові (дані про кількість клітин крові, кольоровий показник та ін..)

Гемоліз – процес руйнування еритроцитів.

Гемопоез – процес утворення і дозрівання формених елементів крові.

Гемофілія – спадкова хвороба, яка характеризується сповільненим засіданням крові; спадкується за рецесивним зчепленням зі статтю типом.

Дено крові – органи (селезінка, печінка, легені і шкіра), які містять біля 50 % всієї крові організму.

Діатез – схильність організму до деяких захворювань.

Діатез геморагічний – схильність до кровоточивості.

Еритроцит – без'ядерний форменний елемент крові, в якому міститься гемоглобін.

Еритроцитарна маса – суспензія еритроцитів, яку одержують із цільної крові шляхом видалення плазми.

Кістковий мозок червоний – кровотворний оргн, де відбуваються процеси лейко-, еритро- і тромбоцитопоезу; міститься в епіфізах кісток, ребрах, грудині, хребцх та ін.

Коагулограма – це комплексний аналіз крові для оцінки гемостазу.

Кров'яне депо – орган або тканина, що володіє здатністю накопичувати в своїх судинах значну кількість крові, яка при необхідності може бути використана організмом (селезінка, печінка, легені, шкіра).

Кровотворення – (син.: *гемопоез*) – процес утворення, розвитку і дозрівання клітин крові.

Кровотворні органи – органи, в яких відбувається утворення клітинних елементів крові (червоний кістковий мозок, лімфатичні вузли, тимус, селезінка).

Кровотеча – вилив крові із кровоносних судин внаслідок їх пошкодження або руйнування при захворюваннях.

Кровоточивість – схильність до тривалої невеликої за інтенсивності кровотечі; спостерігається при порушенні згортання крові та підвищення проникності стінки судини.

Лейк- (лейко-)– складова частина складних слів, що означає: 1. «білий»; 2. «стосовний лейкоцита».

Лейкоз (син.: білокрів'я – застар., лейкемія – застар.) – загальна назва пухлин, що виникли із кровотворних клітин і вражають кістковий мозок.

Лейкопенія – знижений вміст лейкоцитів у периферичній крові.

Лейкоцит – (біле кров'яне кільце) клітина крові (формений елемент), що має ядро.

Лімфопоез – утворення лімфоцитів, плазматичних клітин у лімфоїдній тканині лімфатичних вузлів, селезінки та інших органів.

Лімфоцитоз – підвищення кількості лімфоцитів у периферичній крові.

Мієлограма – процентне співвідношення клітинних елементів у мазках, виготовлених із пунктатів кісткового мозку.

Мозок кістковий – орган кровотворення, який розміщується у губчастій речовині кісток і має темно-червоний колір.

Пурпура – множинні дрібні крововиливи в шкірі і слизових оболонках.

Сидеро – складова частина складних слів, що означає «стосовний заліза», «наявність заліза».

Сидероз – відкладання сполук заліза в тканинах і органах.

Стаз – зупинка природної течії крові або іншої фізіологічної рідини (напр.: крові, жовчі, слини) в обмеженій частині тіла.

Тампонада – заповнення ран або порожнин тампонами, ділянками інших тканин (напр., носа, м'язів) або деякими біопрепаратами.

Тромбоцит – формений елемент крові овальної або круглої форми, який бере участь у процесі зсідання крові.

Тромбоцитопенія – знижений вміст тромбоцитів у периферичній крові.

Фет- (фето-) – складова частина складних слів, що означає «стосовний плоду», фетального періоду.

Фетальний період – період внутрішньоутробного розвитку, який характеризується переважанням процесів росту і диференціювання при формуванні організму.

Цитостатичні засоби – лікарські засоби, які пригнічують поділ клітин; використовуються, головним чином, для лікування злоякісних пухлин.

Захворювання нирок та сечовивідних шляхів

Анурія – припинення надходження сечі до сечового міхура.

Бактеріурія– наявність бактерій в сечі.

Гематурія – наявність в сечі крові або еритроцитів.

Гломерулонефрит– запалення нирок з переважним ураженням клубочків.

Диз- – 1. Префікс, що означає «відхилення від норми», «розлад функцій». 2. Префікс, що означає «поділ», «роз'єднання», «розчленування», «заперечення».

Дизурія – розлад функції сечовипускання.

Діаліз – метод очищення колоїдних розчинів та високомолекулярних речовин від низькомолекулярних домішок. Діаліз засновується на властивості деяких мембран пропускати тільки речовини з малою молекулярною масою; застосовується широко в біології та медицині.

Діурез – 1. Процес утворення й виділення сечі. 2. Кількість сечі, яка виводиться з організму за певний період часу.

Діуретики– лікарські засоби, що посилюють виділення солей та води з сечею і зменшують вміст рідини в тканинах і порожнинах.

Енурез – нічне нетримання сечі.

Кліренс – швидкість очищення крові або інших середовищ та тканин організму від будь-якої речовини.

Коліка– приступ різкого болю (типу переймів) при захворюванні черевної порожнини.

Коліка ниркова – коліка, обумовлена розтягненням ниркової миски сечею внаслідок порушення її відтоку.

Креатинін – ангідрид креатину; один із кінцевих продуктів азотистого обміну. Креатинін виділяється з сечею.

Набряк – надмірне накопичення рідини в тканинах організму.

Нефр- (нефрон-) – складова частина складних слів, що означає «стосовний нирки», «нирковий».

Нефрит – запалення нирок.

Нефрон – структурна і функціональна одиниця нирки, що складається з ниркового тільця, звитих і прямих каналців, які відходять від нього.

Ніктурія – виділення великої частини добової кількості сечі вночі, а не вдень.

Оксалати – солі щавелевої кислоти.

Оліг- (оліго-) – складова частина складних слів, що означає «малий», «недостатній», «незначний».

Олігурія– зменшене виділення сечі.

Пастозний – тістоподібний, одутлий.

Пастозність – слабо виражена набряклість шкіри і підшкірної клітковини.

Пієл— складова частина складних слів, що означає «стосовний ниркової миски».

Пієлонефрит – запалення тканини нирки і ниркової миски.

Піурія— виділення гною з сечею.

Протеїни – прості білки, які складаються тільки із залишків амінокислот.

Протеїнурія – підвищений вміст білка у сечі.

Сеча – рідина (екскрет), яка виробляється нирками і виводиться з організму; містить кінцеві продукти обміну речовин.

Сечовина – кінцевий продукт білкового обміну у людей і хребетних тварин; являє собою повний амід вугільної кислоти.

Сечовипускання – періодичне випорожнення сечового міхура.

Сечоутворення – процес утворення у нирках сечі із плазми крові.

Транссудат – бідна на білки рідина, яка накопичується у тканинах при набряках.

Транссудація – вихід рідкої частини крові із капілярів і вен у тканинні щілини і порожнини тіла.

Урати – солі сечової кислоти, які утворюються як продукт обміну пуринових нуклеотидів.

Уратурія – підвищений вміст у сечі уратів.

Уремія – патологічний стан, обумовлений затримкою азотистих шлаків, ацидозом і

порушенням електролітної, водяної і осмотичної рівноваги; розвивається при нирковій недостатності.

Уретра – сечовивідний канал.

Циліндр (циліндро-) – складова частина складних слів, що означає «який має форму циліндра».

Циліндрурія (циліндри сечі) – елементи осаду сечі, які мають циліндричну форму, різне походження і є «зліпками» окремих відрізків ниркових каналців.

Цисталгія – часті болючі сечовипускання при відсутності об'єктивних ознак ураження сечового міхура.

Цистит – запалення слизової оболонки сечового міхура.

Захворювання ендокринної системи

Акро- — складова частина складних слів, що означає: 1. «стосовний кінцівок, крайніх відділів органів, частин тіла»; 2. «стосовний верхівки».

Акромегалія — захворювання, яке характеризується збільшенням розмірів кисті рук, стоп, нижньої щелепи, внутрішніх органів. Викликається підвищенням секреції соматотропного гормона передньої долі гіпофіза.

Ацетонемія — (син., кетонемія) — надмірний вміст кетонових тіл у крові.

Ацетонурія — (син., кетонурія) — підвищена концентрація кетонових тіл у сечію

Ацидоз — форма порушення кислотно-лужної рівноваги: надмірний вміст кислот (аніонів) у крові і тканинах.

Гіперглікемія — підвищений вміст глюкози в крові.

Гіпоглікемія — понижений вміст глюкози в крові.

Глікемія — вміст глюкози у крові.

Глюкозурія — виділення цукру з сечею.

Діабет — загальна назва хвороб, при яких спостерігається надмірне виділення сечі.

Діабет цукровий — діабет, викликаний недостатнім виділенням гормону підшлункової залози — інсуліну.

Експрес-метод – загальна назв прискорених методів лабораторного дослідження.

Інсулін – гормон, який виробляється підшлунковою залозою.

Катаракта – помутніння кришталика ока.

Кетонові тіла – органічні сполуки, які є проміжними продуктами обміну жирів, вуглеводів та білків (бетаоксимасляна кислота, ацетооцтова кислота та ацетон).

Кома – глибоке пригнічення функцій ЦНС, що характеризується повною втратою свідомості, реакції на зовнішні подразники та розладом регуляції життєво важливих функцій організму.

Кома гіперглікемічна – кома, що обумовлена різким підвищенням вмісту глюкози в крові; спостерігається при цукровому діабеті.

Кома гіпоглікемічна – кома, що викликана різким зниженням вмісту глюкози в крові.

Мікс- (міксо-) – складова частина складних слів, що означає: «стосовний слизу», «слизовий».

Мікседема – слизовий набряк підшкірної клітковини при недостатній функції щитовидної залози.

Нан- (нано-) – складова частина складних слів, що означає: «стосовний карлика», «карликовість».

Нанізм (карликовість) – клінічний синдром, що характеризується низьким зростом людини.

Полідипсія– патологічне підсилення спраги.

Поліурія – посилене виділення сечі.

Поліфагія – надмірне вживання їжі.

Ретин (ретино-) – складова частина складних слів, що означає: «стосовний сітківки».

Спрага – суб'єктивне відчуття: потреба пити воду.

Тиреотоксикоз – патологічний стан, обумовлений надходженням в організм надмірно великої кількості гормонів щитовидної залози; характеризується підвищенням основного обміну, порушенням функції нервової та серцево-судинної систем.

Фактор ризику – загальна назва факторів, які не безпосередньою причиною певної хвороби, але збільшують імовірність її виникнення.

Інфекційні хвороби

Аденовіруси – родина вірусів – збудників захворювань верхніх дихальних шляхів у людини.

Адсорбуючі засоби – лікарські засоби, які здатні поглинати різні речовини (напр., активоване вугілля).

Амебіаз – (син., **дизентерія амебна**) – хвороба, що викликається дизентерійною амебою.

Анаероби – (син.: **організми анаеробні**) – організми, які можуть жити і розвиватися при відсутності вільного кисню.

Анатоксин – бактеріальний екзотоксин, який після обробки формаліном втрачає отруйні, але зберігає антигенні властивості; застосовується як вакцина.

Анафілаксія – алергічна реакція негайного типу, що виникає при повторному введенні алергену (анафілактогену), яким найчастіше бувають чужорідні сироваткові білки.

Анорексія – відсутність апетиту.

Антиген австралійський – (син.: антиген гепатиту В, антиген сироваткового гепатиту) – антиген, який виявляється в крові людини при сироватковому гепатиті; має діагностичне значення.

Ателектаз – спадання легенів або їх частини внаслідок відсутності повітря в альвеолах.

Бактеріємія – наявність бактерій у циркулюючій крові.

Бактеріоскопія – метод дослідження бактерій за допомогою мікроскопа.

Біологічно активні речовини (БАР) – органічні сполуки, які виконують різноманітні функції; каталітичні, біотичні, абіотичні та ін.; мають високу активність і специфічність. До них належать: ферменти, гормони, вітаміни, біогенні стимулятори, гербіциди, інсектициди.

Біопсія – 1. Узяття невеликого об'єму тканини у живої людини для мікроскопічного дослідження. 2. Мікроскопічне дослідження тканин, узятих у живої людини.

Вакцина – препарат, виготовлений з живих ослаблених або вбитих мікроорганізмів, їх Аг чи токсинів; використовується для активної імунізації людини та тварини.

Везикула – елемент шкірних висипів у вигляді пухирців, наповнених серозним ексудатом.

Вірусемія – наявність вірусів у крові.

Генералізація – в патології: розповсюдження патологічного процесу в організмі (або органі) з обмеженого середовища.

Герпес – захворювання, які викликаються герпес-вірусами; характеризується появою на шкірі та (або) слизових оболонках пухирцевого висипу.

Гіперестезія – підвищення чутливості до подразників, які впливають на органи чуття.

Екзантема – загальна назва висипів на шкірі.

Екзогенний – той, що виникає під впливом зовнішніх факторів.

Енантема – загальна назва висипу на слизових оболонках.

Енцефаліт – запалення головного мозку.

Імунітет – спосіб захисту організму від живих тіл і речовин, що несуть у собі ознаки генетичної чужорідності (віруси, бактерії, найпростіші, черви, білки, клітини, тканини).

Імунітет активний – імунітет, який викликається введенням АГ.

Імунітет пасивний – імунітет, який викликано шляхом введення в організм готових специфічних АТ.

Імунітет природний – імунітет, який організм набуває природним шляхом: внаслідок перенесеного захворювання, від матері через плаценту в період внутрішньоутробного розвитку та ін..

Інтерферон – білок, який утворюється в організмі і клітинних культурах; пригнічує розмноження вірусів, а також інших внутрішньоклітинних паразитів (рикетсій, малярійного плазмодія).

Каверна – порожнина, що виникає в органі внаслідок зруйнування його тканин патологічним процесом.

Карантин – комплекс заходів для попередження занесення і розповсюдження інфекції.

Макроскопічний – видимий неозброєним оком.

Макула – первинний морфологічний елемент шкірних висипів, обумовлений зміною кольору шкіри на обмеженій ділянці.

Менінгіт – запалення оболонок головного та (чи) спинного мозку.

Менінгоенцефаліт – запалення головного мозку та мозкових оболонок.

Мікр- (мікро-) – складова частина складних слів, що означає «малий», «стосовний дуже малих предметів або величин».

Мікроскопія – вивчення дрібних об'єктів, яких не видно неозброєним оком, за допомогою мікроскопа.

Міліарний – дуже дрібний, за величиною схожий на просо.

Орхіт – запалення яєчка.

Папула – морфологічний елемент шкірного висипу, що являє собою щільний виступаючий над шкірою вузлик.

Папульозний – який характеризується наявністю папул.

Паротит – запалення привушної залози.

Периферичний – віддалений від центру.

Петрифікація – відкладання солей кальцію у дистрофічно зміщених або некротизованих ділянках м'яких тканин.

Петрі чашка — комплект із двох скляних плоских посудин, призначений для культивування мікроорганізмів на живильних середовищах.

Продром — провісник хвороби.

Продромальний — період передвісників, особливо гострих інфекційних захворювань.

Профілактика — сукупність засобів, спрямованих на попередження захворювань та патологічних станів.

Регіонарний — обласний, місцевий.

Резидуальний — такий, що зберігся, остаточний (напр., прояв хвороби).

Реконвалесценція — видужання.

Ректо- — складова частина складних слів, що означає «стосовний прямої кишки».

Ректороманоскоп — ендоскоп для огляду прямої і сигмо видної ободової кишок і проведення в них лікувальних і діагностичних маніпуляцій під контролем зору.

Репарація — 1. У генетиці: властивий всім клітинам процес відновлення структури ДНК, яка пошкоджена внаслідок впливу будь яких хімічних або

фізичних факторів. 2. У патології: див. регенерація репаративна.

Серопрофілактика — специфічна профілактика інфекційних хвороб шляхом введення імунних сироваток або гамма-глобулінів.

Тенезми – удавані болючі позиви до дефекації (напр., при дизентерії).

Токс- (**Токси-, Токсик-, Токсико-, Токсо-**) - складова частина складних слів, що означає «отруйний», «токсичний», «стосовний отрут».

Токсемія – наявність у крові токсинів.

Токсикоз – патологічний стан, викликаний більш-менш тривалим отруєнням або токсемією іншого походження (Т. інфекційний, харчовий, травматичний та ін.).

Тропізм мікроорганізмів – вибіркова локалізація мікроорганізмів в певних клітинах або тканинах.

Туберкулін – загальна назва препаратів, одержаних із культур мікобактерій туберкульозу і призначених для алергічних діагностичних проб.

Фіброз – розростання волокнистої сполучної тканини, яке спостерігається у кінці запалення.

Фіброзний – який складається із волокнистої сполучної тканини.

Цитоз– підвищений (в порівнянні з нормою) вміст клітинних елементів в досліджувальному об'єкті;

термін звично використовується для опису складу цереброспінальної рідини.

Цитопенія– зменшений у порівнянні з нормою вміст клітин певного виду в об'єкті дослідження.

Невідкладні стани

Компрес холодний – клапоть марлі або іншої тканини, який змочують у холодній воді і накладають на невелику ділянку тіла з метою його охолодження.

Крововтрата – втрата організмом частини крові внаслідок кровотечі або кровопускання.

Кровозамінюючі рідини – засоби, які використовуються як замінники крові або для корекції складу.

Кровоспинні засоби – лікарські засоби, які сприяють зупинці кровотечі.

Кровотеча – вилив крові із кровоносних судин внаслідок їх пошкодження або руйнування при захворюваннях

Куссмауля дихання – рівномірне рідке шумне дихання, що спостерігається у хворих з порушеною свідомістю, які перебувають в надмірно важкому стані.

Літична суміш – комбінація лікарських засобів (анальгетиків, нейролептиків та ін..), які застосовуються в анестезіології з метою потенціювання дії засобів для наркозу, стабілізації вегетативних функцій під час хірургічного втручання.

Непритомність – раптова короткочасна втрата свідомості внаслідок гострої гіпоксії головного

мозку, яка супроводжується блідістю, значним послабленням дихання і кровообігу.

Отруєння – інтоксикація організму, викликана речовинами, які надходять ззовні.

Отруєння харчове – отруєння харчовими продуктами, які містять токсичні речовини.

Ректороманоскоп – ендоскоп для огляду прямої і сигмо видної ободової кишок і проведення в них лікувальних і діагностичних маніпуляцій під контролем зору.

Репарація – 1. У генетиці: властивий всім клітинам процес відновлення структури ДНК, яка пошкоджена внаслідок впливу будь яких хімічних або фізичних факторів. 2. У патології: див. регенерація репаративна.

Рестрикція – руйнування чужорідної ДНК під впливом ендонуклеаз клітин.

Серопротекція – специфічна профілактика інфекційних хвороб шляхом введення імунних сироваток або гамма-глобулінів.

Тампонада – заповнення ран або порожнин тампонами, ділянками інших тканин (напр., носа, м'язів) або деякими біопрепаратами.

Тенезми – удавані болючі позиви до дефекації (напр., при дизентерії).

Термінальні стани – оборотний стан згасання функцій організму, що передуює біологічній смерті (передагональний стан, агонія, клінічна смерть).

Токс- (**Токси-, Токсик-, Токсико-, Токсо-**) - складова частина складних слів, що означає «отруйний», «токсичний», «стосовний отрут».

Токсемія – наявність у крові токсинів.

Токсикоз – патологічний стан, викликаний більш-менш тривалим отруєнням або токсемією іншого походження (Т. інфекційний, харчовий, травматичний та ін.).

Трахеотомія – хірургічна операція, що полягає у розтині передньої стінки трахеї з подальшим уведенням до неї спеціальної трубки або утворенням постійного отвору.

Тропізм мікроорганізмів – вибіркова локалізація мікроорганізмів в певних клітинах або тканинах.

Туберкулін – загальна назва препаратів, одержаних із культур мікобактерій туберкульозу і призначених для алергічних діагностичних проб.

Фіброз – розростання волокнистої сполучної тканини, яке спостерігається у кінці запалення.

Фіброзний – який складається із волокнистої сполучної тканини.

Цитоз – підвищений (в порівнянні з нормою) вміст клітинних елементів в досліджувальному об'єкті; термін звично використовується для опису складу цереброспінальної рідини.

Цитопенія – зменшений у порівнянні з нормою вміст клітин певного виду в об'єкті дослідження.

Алфавітний вказівник

А

Авітаміноз	10
Аденовіруси	45
Адинамія	10
Адсорбуючі засоби	10, 45
Акро-	42
Акромегалія	42
Акроціаноз	24
Акселерація	10
Алерген	10
Алергічна діагностична проба	10
Алергія	10
Аліментарний	10, 19
Алкалоз	11
Альвеола легень	24
Амебіаз	45
Анаероби	45
Анамнез	11
Анатоксин	45
Анафілаксія	45
Ангіна	24
Аненцефалія	4
Аномалія	4
Анорексія	19, 45
Аntenатальний період	4
Антиген австралійський	45
Антитіла	4
Анурія	38
Апатія	11
Апноє	11
Аскаридоз	19
Ателектаз	24
Атонія	11
Атрофія	11
Ахілія шлунка	19
Ахолія	19
Ацетонемія	42

Ацетонурія	42
Ацидоз	11, 42
Б	
Бактеріологічне дослідження	19
Бактеріоскопія	46
Бактеріурія	38
Білірубін	11
Білірубінемія	11
Біологічно активні речовини (БАР)	45
Біопсія	46
Біфуркація	24, 30
Бластні клітини	33
Бронхіальна астма	24
Бронхіоли	24
Бронхолітики	24
Бульозний	24
В	
Вакцина	46
Васкуляризація	11
Вдих	25
Везикула	46
Видих	25
Виразка	19
Відрижка	19
Відхаркувальні засоби	25
Вірусемія	46
Вісцеральний	11
Г	
Гастр- (гастро-)	19
Гастрит	19
Гастродуоденіт	20
Гастроентерит	20
Гем-	33
Гемартроз	33
Гематобластоз	33

Гематома	33
Гематурія	33
Гемоглобін	33
Гемограма	33
Гемоліз	33
Гемолітичний	4
Гемопоез	33
Гемоторакс	25
Гемофілія	33
Генералізація	46
Гепат- (гепато-)	20
Гепатит	20
Гепатолієнальний	20
Гепатомегалія	20
Герпес	46
Гіпер-	12
Гіпервітаміноз	12
Гіперглікемія	42
Гіперемія	13
Гіперестезія	47
Гіперкапнія	12
Гіпертрофія	12
Гіпо- (гіп-)	12
Гіповітаміноз	12
Гіповолемія	12
Гіпоглікемія	42
Гіпокальціємія	12
Гіпоксія	12
Гіпотонія	12
Гіпотрофія	12
Глікемія	42
Гломерулонефрит	38
Глюкозурія	42
Гній	4
Гуморальна регуляція	13
Гуморальний	13

Д

Де-	30
Дегельмінтизація	20
Дегідратація	30
Декомпенсація	30
Депо крові	34
Дерматит	13
Десенсибілізація	13
Деструкція	25
Дефект	4, 30
Диз- (дис-)	13, 38
Дизурія	38
Дисбактеріоз	13
Дискінезія	13
Диспепсичні явища	13, 20
Диспепсія	20
Дисфункція	13
Діабет	42
Діабет цукровий	43
Діаліз	38
Діатез	13
Діатез геморагічний	34
Діатез ексудативно-катаральний	14
Діурез	38
Діуретики	38

Е

Екзантема	47
Екзема	14
Екзогенний	47
Екс-	14
Ексикоз	14
Експіраторний	25
Експірація	25
Експрес-метод	43
Ембол	14
Емболія	14
Ембріогенез	4
Ембріопатія	5

Енантема	47
Енд- (ендо-)	20
Ендокард	30
Ендокардит	30
Ентер- (ентро-)	20
Ентерит	20
Ентеробіоз	21
Енурез	38
Енцефаліт	47
Епітелізація	5
Еритема	5
Еритр-(еритро-)	5
Еритроцит	34
Еритроцитарна маса	34
Ескулап	5

Є

Євстахієва труба	25
------------------	----

Ж

Живлення	14
Жовч	21

З

Задішка	25, 30
Карді- (кардіо-)	25
Запалення	5, 21

І

Імунітет	47
Імунітет активний	47
Імунітет пасивний	47
Імунітет природний	47
Інгаляція	25
Інспіраторний	26

Інспірація	26
Інсулін	43
Інтерферон	47
Інтотоксикація	14
Інтра-	5, 15
Інтранатальний період	5, 15

К

Каверна	48
Кал	21
Карантин	48
Катар	26
Катаракта	43
Катаральний	21, 26
Кашель	26
Кетонів тіла	43
Кістковий мозок червоний	34
Кіфоз	15
Кліренс	39
Клонус	15
Коагулограма	34
Коарктація	30
Коарктація аорти	30
Козелок	15
Колапс	30
Коліка	39
Коліка ниркова	39
Кома	43
Кома гіперглікемічна	43
Кома гіпоглікемічна	43
Компенсація	31
Компрес	26
Компрес холодний	52
Копрограма	21
Копрологічне дослідження	21
Краніо-	15
Краніотабес	15
Креатинін	39

Крепітація	26
Кров резус-негативна	5
Кров резус-позитивна	6
Кров'яне депо	34
Крововтрата	52
Кровозамінюючі рідини	52
Кровоспинні засоби	52
Кровотворення	6
Кровотворні органи	34
Кровотеча	35, 52
Кровоточивість	35
Круп	26
Кувез	6
Куссмауля дихання	52

Л

Лабільність	6
Лактація	6
Лакто-	6
Ларинг-(Ларинго-)	27
Ларингоспазм	27
Латентний процес	15
Лейк- (лейко-)	35
Лейкоз	35
Лейкопенія	35
Лейкоцит	35
Лейкоцитоз	6
Лімфоїдне кільце	15
Лімфопоез	35
Лімфоцитоз	35
Ліричний	27
Літична суміш	52
Лордоз	15

М

Макроскопічний	48
Макула	48

Маніфестний	15
Мастит	16
Мацерація	16
Менінгіт	48
Менінгоенцефаліт	48
Метеоризм	6, 16,22
Міграція	22
Мієлінова оболонка	16
Мієлограма	35
Мікр- (мікро-)	48
Мікроскопія	48
Мікс- (міксо-)	43
Мікседема	43
Міліарний	48
Міокард	31
Міокардит	31
Мозок кістковий	36

Н

Набряк	39
Назальний	27
Назо-	27
Назофарингіт	27
Нан- (нано-)	44
Нанізм (карликовість)	44
Нежить (риніт)	27
Некроз	27
Нео-	6
Неонатологія	6
Непритомність	31, 52
Нефр (нефрон-)	39
Нефрит	39
Нефрон	39
Ніктурія	39
Ністагм	16
Норма- (нормо-)	16

О

Обструкція	27
Оксалати	39
Оліг- (оліго-)	39
Олігурія	39
Омфаліт	6
Оральний	16
Ортопное	27
Орхіт	48
Остео-	16
Остеомаляція	16
От-(ото-)	27
Отит	27
Отруєння	53
Отруєння харчове	53

П

Панкардит	31
Папула	48
Папульозний	48
Парацентез	27
Паротит	49
Пастозний	39
Пастозність	40
Патогмонічний симптом	28
Патронаж	7
Пери-	7
Перикард	31
Перикардит	31
Перинатальний період	7
Перистальтика	22
Периферичний	49
Петрифікація	49
Петрі чашка	49
Печія	22
Пієл-	40
Пієлонефрит	40
Піємія	7
Піо-	7

Піогенез	7, 28
Піодермія	7
Піоторакс	28
Пітниця	7
Піурія	40
Пневмоторакс	28
Поліартрит	31
Полідипсія	44
Поліурія	44
Поліфагія	44
Порок (вада) серця	31
Пост-	7
Постнатальний період	7
Пре-	7, 16
Преморбідний стан	16
Пренатальний розвиток	8
Продром	49
Продромальний	49
Протеїни	40
Протеїнурія	40
Профілактика	17, 49
Пурпура	36
Пухирчатка	8

Р

Ре-	17
Ревмокардит	32
Регенерація	8
Регідратація	17
Регіонарний	49
Резидуальний	49
Резус-фактор	17
Реконвалесценція	17, 49
Ректальний зіскоб	22
Ректо-	49
Ректороманоскоп	49
Ремісія	22
Репарація	50, 53

Ретин- (ретино-)	44
С	
Себорея	17
Семіотика	17
Сенсибілізація	8, 17
Сепсис	8
Септикопіємія	8
Септицемія	8
Серопротілактика	50, 53
Сеча	40
Сечовина	40
Сечовипускання	40
Сечоутворення	40
Сидеро-	36
Сидероз	36
Синдром	17
Скринінг	17
Спазм	17, 28
Спазмофілія	18
Спрага	44
Стаз	36
Стеноз	28
Стерко	22
Стеркобілін	22
Стридор	28
Струп	18
Судоми	18
Т	
Тампонада	36, 53
Тахікардія	32
Тахіпное	28
Тенезми	50, 53
Тетанія	18
Тиреотоксикоз	44
Токс- (Токси-, Токсик-, Токсико-, Токсо-)	50, 54
Токсемія	50, 54

Токсикоз	22, 50, 54
Толерантність	18
Томо-	28
Томографія	28
Тонзил- (тоншило-)	28
Тонзилектомія	28
Тонзиліт	28
Тонус м'язів	18
Травлення	23
Транзиторний	8
Транссудат	40
Транссудація	40
Тремор	18
Трихоцефальоз	23
Тромбоцит	36
Тромбоцитопенія	36
Тропізм мікроорганізмів	50, 54
Туберкулін	50, 54

У

Урати	40
Уратурія	41
Уремія	41
Уретра	41

Ф

Фактор ризику	44
Фалло тетрода	32
Фалло тріада	32
Фертильний	8
Фет-(фето-)	36
Фетальний період	36
Фетотоксичний	8
Фіброз	50, 54
Фіброзний	51, 54
Фізіо-	8
Флегмона	9

Х

Холангіо	23
Холангіт	23
Холестаз	23
Хорея	32
Хрипи	29

Ц

Циліндр- (циліндро-)	41
Циліндрурія (циліндри сечі)	41
Цисталгія	41
Цистит	41
Цитоз	51, 54
Цитопенія	51, 55
Цитостатичні засоби	37
Ціаноз	29, 32

Ю

Ювенільний	18
------------	----

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. С. К. Ткаченко, Р. І. Поцюрко. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунoproфілактики. Київ: ВСВ Медицина, 2018. 592с.

2. Практичні навички в педіатрії : навч. посібник / Н. О. Курдюмова, Т. Г. Поліщук, О. А. Пашко та ін. Київ: ВСВ Медицина, 2018. 296с.

3. Порушення випорожнення у дітей: закрепи та енкопрес: навчальний посібник / В. Ф. Рибальченко, В. В. Бережний, В. С. Коноплицький, П. С. Русака. К.:ПП «ІНПОЛ ЛТМ», ТОВ «Друкарня «Рута»», 2018. 548с.

4. Синдром зригувань і блювання в дітей: навчально-практичний посібник / за ред. В. В. Бережного, В. Ф. Рибальченко. - К. - Хмельницький: ФО-П О. В. Сторожук, 2017.

5. Вибрані питання дитячої пульмонології (для сімейних лікарів) : клінічні рекомендації / Марушко Ю. В., Крамарьов С. О., Марушко Т. В. Київ. - Хмельницький: ФО-П О. В. Сторожук, 2017. 148 с.

6. Кардіологія дитячого віку: навчальний посібник / за редакцією Ю. В. Марушко, Т. В. Марушко. Київ. - Хмельницький: ФО-П О. В. Сторожук, 2018. 528с.

7. Невідкладні стани в педіатрії: навч. посіб. / За ред Р. І. Поцюрка. К.: Медицина, 2017. 200с.

8. Невідкладні стани в педіатричній практиці: навчальний посібник / Ю. В. Марушко, Г. Г. Шеф, Ф. С. Глумчер та ін. ВСВ Медицина, 2020. 440с.

9. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / Богомолець О. В., Рощін Г. Г., Синельник С. В., та ін. Київ : Юстон, 2016. 212 с.

10. Інфекційні хвороби у дітей: підручник / Л. І. Чернишова, А. П. Волоха та ін.; - Київ : ВСВ Медицина. 2016 р. 1016с.

11. Інфекційні хвороби в дітей: підручник/ С. О. Крамарьов, О. Б. Надрага, Л. В. Пипа та ін.; - Київ: ВСВ Медицина. 2016. 392с.